

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországon: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:

Rudnyánszky Gyula.

László József.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Merővakság.

— augusztus 18.

(gr.) A régi cigányadoma ujjul fel emlékezetünkben az ügyvezető kormány cselekedeteinek láttára. Mint a cigány lova, nem annyira vakmerő, mint merő vak ez a disztelen kompánia.

Különösen Kristó (a minden ötven krajcáros kiadás nélkül Kristóffyvá vedlett görög férfi) tetszik nekünk.

bszméi nincsenek, szívesen veszi az ötletet, ahonnan csak jön. Ha Tisza grófot fejjöresök tartják vissza a sugói munkától, hát kölcsönözzük az eszmét a hazátlan szociálistól.

Hát ezekkel egyetemben ostromolják meg a képviselőházat. Ott lebzselnek, a míg csak nem látnak hozzá a tárgyaláshoz, a míg pedig a honatyák nem szavazzák meg az általános szavazatjogot, hát addig általános sztrájk-
kal zaklatják az országot.

Vakmerő és merő vak politikája van ennek az ügyvezető kormánynak. Mindamellet nem féltelmes, mert hallatlanul ostoba tervecske.

Nem tudom, igaz-e, vagy nem, csak hogy nagyon terjed annak hite, hogy a Kristóffy ur nagy szabású (!) ténykedésétől nagyon megijedtek Bécsben. Azt mondták, hogy a koalíció mégis csak kisebb baj a forradalomnál. A nemzetköziek pedig — szájjal legálább — mégis csak forradalmárok.

De ha a józan ész eme diktálására nem hallgatott volna Bécsnek büszke vára, még akkor is hathatott volna reá a norvégiai újabb szavazás. Most már nem a *storting*, a népképviselő, hanem maga a „közvetlenül” és „általános” megszavaztatott nép is megerősítette óriás nagy többségével Oszkár király detronizációját és a Svédországtól való elválást. Ezenfelül nyilvánvaló, hogy a norvégek hangulata veszedelmesen köztársasági.

Kristóffy ur! Hogy tudja Ön, hogy a megzörgetett bokorból a Tiszapárti-
ság nyula és nem az anarchia orosz-
lánja fog előtörni?

Ha pedig Kristóffy nem fogják le, Bécs pedig még egy, minden megelőző esalódásnál nagyobb kíván magának szerezni és a Kristóffy-Bokányi-téle ostrom csakugyan végbemegy szeptember 15-én, akkor mi fog történni?

Nem történhetik egyéb, mint az, hogy az egyesült ellenzék először is nem ijed meg a Kristóffy által kibérelt gyűlésvész hadtól.

„Nec vultus instantis tyranni!”

Esetleg határozatot hoz a választási-jog tekintetében, de azt úgy kell megszerkeszteni, hogy a hazafias szem-

pontok, a magyarul írni és olvasni tudás elengedhetlen feltételül szerepeljenek benne, a hazátlan elvű szociálistus pedig kirekedjen, de szőröstől-bőröstől.

A ki a nemzeti jogokért való küzdelmet gátolja, benne részt nem vesz és a ki — mint a budapesti népgyűlés körmenetén láttuk — a világosi fegyverletételt élte, annak nem választói-jogot szántunk, hanem egészen más jutalommal szolgálunk.

Szeptember 15-ike tehát — ha csakugyan teljesül a Kristóffy-Bokányi-téle ármány — újabb kudarcra leszen a hazaárulásnak és hazátlanságnak.

Azután mi történik?

Fölbérelt bardák bántalmazták a Házból kilépő ellenzéket? Apponyit, Andrásyt, Bánffy, Kossuthot?

Három nap alatt elpusztulna ekkor Budapestről mindenféle hazátlanság. Más nép foglalná el az utcát, más, igazán a népetlet folyását jelölő hullámok zajlása következne ezután. Hogy pedig az igazi nép háborgása mit jelent, arra igen szép példákat találunk a legújabb kor történetében.

Van néha olyan vihar is hazánkban, a melynek fényét, csattogását, dörgését Bécsből is meglehet hallani.

Politikai hírek.

— Angol és magyar rendszer. A „Pester Lloyd”-ban a főrendiház egy tagja hosszasan polemizál gróf Andrásy Gyulával és bizonyítja, hogy a magyar parlamentaris rendszer egészen elüt az angoltól és igazolni akarja, hogy a mostani kormány mindenképpen törvényes. Az egész polemikában csak az érdekes, hogy az angol király, ellentétben a magyar királlyal, csak a parlamentből veheti minisztereit. Jó lesz a koalíciónak erre gondolni, mikor a jövő parlamentaris rendet meg akarja csinálni. Jó lesz ezt a rendelkezést a magyar alkotmányba beiktatni.

A nagy válság.

— augusztus 18.

A szabadelvűpártból kilépni készülő képviselők tegnap délelőtt tíz órakor ismét értekezletet tartottak a Pannoniabeli első emeleti olvasóteremben. Az értekezleten többen hiányoztak a 23 ak közül s a teljes névsor a következő: Dániel Ernő báró, Szivák Imre, Nagy Ferenc, Miklós Ödön, Osztrulóczy Miklós, Révay Simon báró, Rusth Ferenc, Wenkheim István gróf, Vancsó Gyula, Issekutz Győző, Semsey Boldizsár, Demkó Kálmán, Ragályi Béla, Sándor Pál és Dániel Tibor báró.

Az értekezletet szigorúan bizalmasnak mondták ki, úgy hogy semmi részletet nem lehetett megtudni.

Az értekezletet Semsey Boldizsár gróf nyitotta meg. A tárgyhöz szólottak Nagy

Ferenc, Dániel Ernő báró, Miklós Ödön, Vancsó Gyula, Issekutz Győző, Szivák Imre, Sándor Pál stb.

Annyit lehetett csupán megtudni, hogy az értekezleten két indítványt terjesztettek elő s e körül folyt a vitatkozás.

Egy órakor véget ért az ülés s az ötös bizottság a sajtó részére a következő rövid kommunikét fogalmazta meg:

„A szabadelvűpárt azon tagjai, a kik Dániel Ernő elnöklésével akciót indítottak és a szabadelvűpárt összehívását kérték ma a kibontakozás tárgyában újabb megbeszélést folytattak.”

Ebből ugyan nem sokat tud meg az ember. Mindazonáltal lehetséges, hogy nagyon fontos határozatot hoztak, a melyet az e hó 23-án tartandó pártkonferenciáig titokban akarnak tartani.

A féléhivatalos Magyar Nemzet — mint tudósítónk táviratozza — arról értesült, hogy Nagy Ferenc és Issekutz Győző a pártból való mielőbbi kilépés mellett foglaltak állást és pedig úgy, hogy ez már az e hó 23-i értekezleten befejezett tényként szerepeljen. Többen azonban kívánták, hogy a pártkonferencián jelenjenek meg s ebben meg is állapodtak.

Elhatározták tovább azt is, hogy augusztus 27-én ismét értekezletet tartanak, a mikor is az ötös bizottság határozatot fog beterjeszteni az új alakulásra nézve.

Bécsből illetékes helyről érkező hírt szerint a hadvezetőség még nem jutott végleges megállapodásra, hogy a most harmadik évüket szolgáló katonákat visszatartják e, vagy sem október 1-én.

Eddig csupán ideiglenes intézkedés történt, a mely átmeneti jellegű és nem zárja ki, hogy a legénység rövid idő múlva szabad-ságholható lesz.

Igen természetes, hogy ebből a Bécsből érkező „jól értesült helyen” fogalmazott kommunikének az a magva, hogy a katonákat októberben visszatartják s ha addig lesz ujonge, akkor haza eresztik az öregbakákat.

Justh Gyula a képviselőház elnöke a következő két üdvözlő sürgönyt kapta. Az egyiket Fölgyes polgársága küldte, a másikat a bácsmezei függetlenségi párt. Ime:

A magyar parlament lánglelkű elnökét a határszéli székelység Fölgyes polgárai Sümegi Vilmos szeretett képviselőjük beszámolója alkalmából üdvözlö. Roth elnök, Dobay jegyző.

A bácsmezei függetlenségi és 48-as párt mai alakuló gyűlése mély tisztelettel üdvözlö méltóságodat, mint hazánk törvényeinek hű őrét és bizva bizunk, hogy böles vezetése alatt a nemzet diadalmaskodni fog. Fernbach Károly, elnök.

Pejacsevich horvát báró több fővárosi lap azt írta, hogy lemond állásáról. A hirt félhivatalosan megcáfolják. Pejacsevich ugyanis nem gondol ez időszert a lemondásra.

A diadalmas útjában megállított Kristóffy már részt vett a tegnapi minisztertanácsban és így együtt volt ismét az egész éváb zenekar a darabant tamburmajoz vezetése alatt. A minisztertanács vezércikkünkben vázolt kérdésekkel foglalkozott és töprengett azon, hogy mit is kelljen csinálni, ha nem lesz kibontakozás és mégis helyben kell maradni. Ezzel megint csak rátértek Kristóffy terveire, melyeknek Lányi már multkor szószólója volt. Abban maradtak, hogy ezeket a terveket Fejérváry vigye magával Ischlbe, vagy ha nem utaznék, terjessze őket mégis fel, hogy a kormánynak hátvédje legyen a korában. Nem valami egetverő dolgok; aprólékos kibavók az 1886. évi XXI. törvényeik alól; néhány, nagyon kevés, szolgálékü ember kinevezése mindegyre kész főispánná és egyelőre semmi más. Emellett a tanácskozás legnagyobb részét elfoglalta a menni vagy maradni kérdése, de megegyezni nem tudtak; végül is megegyeztek a halasztásban. Meg kell várni huszadikát; tudni kell, hogy mit mond a király; hátha azon az alapon lehet valamit csinálni? Hátha a szabadelvű párt értekezlete hoz valami fordulót? Hiszen ők ugy szeretnék a békét, lehetőleg olyat, mely az ő maradásukat biztosítja; mert minden lemondási hír ellenére is ők valamennyien szeretnék maradni és boldogítani a szeretett hazát állandóan. Még új választásokról is esett szó, a melyet az „új alap” kedvéért esetleg ki lehetne írni és Fejérváry jószágon megígérte, hogy fog ilyet is kérni, ha az „új-alap”-ot kezére adják. Ezzel is lehetne néhány havi folytatatlagos mártiromságot szerezni, melyre ők oly áldozatkészen hajlanak. Lényegben ez a minisztertanács semmit sem változtat a helyzeten; minden a király legújabb elhatározásától függ; ez pedig csak huszadikára várható.

La Nuance örgróf.

La Nuance örgróf családja ősrégi eredetű és nagyon számos tagból állott.

Az az olasz fiatalember, a kinek ezt a gunyvetet adtuk, valóban nemes volt, bár éppenséggel nem dicsekedett vele; de olyan szegény volt a fia s ő maga is hivatalnok volt, de arra már nem emlékszem, hogy az állami közigazgatásnak melyik ágában. — Minthogy Savojában nevelkedett fel, a hol atyja néhány évig lakott előbb és jobban megtanult franciául, mint olaszul. A franciát mindig jobban szerette, az a nyelv lett az ő büszkesége, dicsősége és tulajdonképeni nemesi címere, a melylyel dicsekedni szokott. — Esküdözött ugyanis, hogy az a legszebb nyelv az összes régi és modern nyelvek közt a többi össze sem lehet vele hasonlítani s minden tekintetben fölülte áll a mi nyelvünknek.

E miatt örökös viták és csatározások folytak közte és barátai közt; ezért zudították rá folyvást a guny özönét. Ebből ő soha nem is ocsudott fel, mert ehez az egyetlen, gyógyíthatatlan rögeszméjéhez rendületlen kedélyesség is járult, a mivel a legvastagabb tréfát is eltűrte.

Különösen az bosszantott bennünket, hogy az olasz beszédbe folyton francia szavakat és kifejezéseket kevert, mintha a mi nyelvünk olyan fejletlen lett volna, hogy egyetlen gondolatot sem lehetne rajta tökéletesen kifejezni. A legtöbb esetben francia kifejezéseket használt ott is, ahol olaszul is ki tudta volna magát fejezni, mert azt mondta,

Késő éjjel jelenti tudósítónk, hogy a szabadelvűpárt huszonhárom bizottsága, vagyis az új disszidensek delután is folytatták a tanácskozásukat, a melyen elhatározták, hogy az e hó 23-iki nagygyűlés előtt még több ízben fognak összejönni. — Az e hó 23-án megtartandó értekezleten nagyon sokan fognak felszólalni, s ezért több napig el fog tartani a szabadelvűpárt gyűlése.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— aug. 18.

Kristóffy ur ne játsszék a tüzzel!

Igaz, hogy most olyan szociálistákkal szövetkezik, a kik sem nem veszedelmes, sem nem őszinte szociálisták. De jöhetnek igazi szociálisták is, a kik meggyőződésből ragaszkodnak elveikhez, követelvén például a katonáskodás megszüntetését is.

Valjon megköszönnek e a Bécsből Kristóffy uramnak, ha ezt a kis tréfát meg is csinálnák az általános szavazati jog révén?

Ne jásszék hát a tüzzel görög uram, mert megégeti — ha egyebet nem — a körmeit!

Nagy a riadalom Bécsben. Egy berlini egyetemi tanár, hír szerint kedvelt embere a német császárnak, röpírásban jósolja meg Ausztria felbomlását. Magyarországnak pedig megígéri, hogy a Hohenzollernek között is akadhat még egy József főherceg.

Irassanak erre a furesa, furesa kis úzetre ellenröpíratot... Tisza István gróf által. Más segítséget sem tudunk.

Hogy kedves szövetségesünkkel, II. Vilmosmal valami bajba keveredtünk, arra vall az angol királynak, a német császár halálos ellenségének is kitüntetően szívélyes fogadtatása is.

Eduárd király külömben más okból is vonzódik Ausztriához. Hadseregét épp oly

kegyetlenül elsalapálták a burok, mint az osztrákokat, hol a magyarok, hol a poroszok, hol pedig Európa egyéb népei. Legyen osztrák, orosz és angol szövetség. A legkiporoltabb hátú hadseregek majd csak segítenek egymáson.

NAPI HIREK.

A király születés napja.

— augusztus 18.

Hetvenötödik születése napját ünnepli ma a magyar király.

Sok fényben, de még több szomorúságban volt gazdag élete. Kérjük a Mindenhatót, hogy fejedelmi szíve felösmerje azt a csodaszert, mely élete hátralevő napjait boldoggá, meglegedetté teheti.

Ez pedig a magyar nemzet szeretete.

1847 ben mint István nádor, Pest vármegye örökös főispánjának beiktatására kiküldött királyi biztos, szép magyar beszédet mondott. Ez alkalomra célozva mondotta Kossuth Lajos 1831. március 3-án: „A Habsburgház nagyreményű ivadékára, Ferenc József főhercegre, ki első föllépésével a nemzet szeretetét magáévé tette, egy fényes trón öröksége vár, mely erejét a szabadságból meríti.”

Ezek fényes mozzanatai voltak az uralkodó boldog ifjúkorának.

Azután a veszteségek, lemondások, súlyos csapások, gyászok és vereségek szakadatlan föllegei borultak életére.

Mily szomorú élet volt ez!

1848 ban kitör a magyar „forradalom”.

1849. április 14-én történt meg Debrecenben a detronizáció.

Október 6-ikának véres árnyai és a bosszu egyéb műveinek emléke sohasem tűnhetnek el végképen.

1853-ban dühöngtek az olasz összeesküvések, ugyanez év febr. 18-án történt Libényi János merénylete.

1859. júl. 11-én vesztette el uralkodóink Lombardiát.

hogy ő mindegyik francia szóban és kifejezésben bizonyos, értelembeli árnyalatot (vagy a hogy ő szokta mondani, nuance-ot) érez ki, a melyet a mi nyelvünkben nem lehet visszaadni. Azt ugyan csak ő képzelte úgy de nem lehetett kiverni a fejéből. Ha egyik-másik francia kifejezést idézte, kihívó hangon ezt szokta mondani:

— Halljuk csak, hogyan mondanátok ezt ki olaszul?

Mi idéztük is a teljesen megfelelő olasz kifejezést, de ő azt nem fogadta el s tovább ellenkezett.

— Közel jár hozzá, felelte, — de annak már a nuance a. Oh, nem! Ce n'est pas ça tout á fait.

Valami más nuance, egészen más, valami foom, eszményies, hajszállnyi, a mit nem tudott megmondani, de a mit ő érzett.

Vakmerőségében annyira ment, hogy a franciát hangzatosabb nyelvnek tartotta, mint az olaszt.

— Nagyon sok benne a magánhangzó, szokta mondani. Mindig tátott szájjal beszélt. Ott van például Dante híres verse, Francesca elbeszélésében: — „Amor che aaaa nullo aamato aamar perdonaaa!” Majd kifacmodik belé az ember állkapcsa!

Mi pedig olyan francia verseket idéztünk neki, amelyekben nem kevesebb az ahang, mint Dante említett versében. De nem ért az semmit, mert ő szerinte a francia a egészen más a, az sokkal diszkrétebb, mint az olasz. Ő a francia versekben oly titokzatos harmóniát érzett, amely a mi durva fü-

lünket kikerülte. Például La Fontaine-nak ez a verse, melyet Viktor Hugo bámulatosan szépnek tartott:

Six forts chevaux tiraient un coche,
(Hat erős ló húzott egy kocsit...)

Ő ezt csodálatosnak, utánozhatatlanul bájosnak tartotta! Mi viszont tucatszámra idéztünk neki olasz verssorokat, egyik zengzetesebb volt a másiknál.

— Jaj, de ezek nem olyan finomak amúgyis, vágta vissza.

Még azt is mondta, hogy az Au revoir! sokkal édesebben hangzik, mint A rivederei! Pedig a francia köszönésben is két r van, mint a miénkben s még hozzá azt is úgy ejtette ki, hogy a ki hallotta, azt kellett gondolnia, hogy valami rozsdás fűrészes csikorog.

— Au revoir! Hát nem halljátok, hogy milyen bájosan hangzik:

Elneveztük barbárnak, hitehagyott o'asz-nak, hazaárulónak, de ő arra egyre csak ezt hajtogatta:

— Des betises! Des betises! (Ostobaság! ostobaság!) És szánakozó mosolylyal nézett ránk, mint aféle félig vad népre, a mely még kezdetleges nyelven makog.

Olasz írókról minél kevesebbet szokott beszélni s arra megvoltak a maga komoly okai. Ha kérdeztük tőle, hogy mi a véleménye erről vagy arról a régi vagy újabb írónkról, tétovázva elismerte ugyan érdemeiket, melyeket mi csodálkoztunk bennök, de azt mindig hozzátette, hogy az ő szemében mindig egyik nehézkes hajlékonyság és finomság nélkül.

1861. ben újabb bonyodalmak a magyar nemzettel. A képviselőház feloszlása. 1866 ban a porosz háború és Königréc.

Az osztrák nemzetiségi villongások nem szünetelnek.

1856. ban a Janszky eset.

Szörnyű véget értek neje, feledhetlen Erzsébet királynőnk és egyetlen fia, mindnyájunk reménye, Rudolf trónörökös.

Máig 1849. óta épp annyi tagja halt el az uralkodóháznak természetellenes halállal, a hányan voltak az október 6 iki, aradi vértanúk: tizenhárman.

Ma pedig ismét megbomlott a király és a nemzet egyetértése. A megoldást hijába keresi az agg uralkodó és az ezeréves nemzet.

Valóban szomorú hetvenötödik születésnap, mely azonban a boldog megelégedés finnépévé lenne, ha tanácsosai megértették volna általa ama mély igazságot, melyet Kossuth hangoztatott I. Ferenc József Magyarországon való első szereplésekor.

Azt ugyanis, hogy magyar trónja „erejét a szabadságból meríti!”

Halmay Zoltán.

— aug. 18.

Ezt a szépen, lágyan zengő magyar nevet, most sokan emlegetik a Kárpátokon és az Adrián túl is. *Elmej*-nek és *Almaj*-nak mondják a derék angolok és franciák, de mindegy, akárhogy mondják: tudjuk, hogy magyar nevet vesznek ajkukra és ez mindennél hathatósabban terjeszti nemzetünk külföldön való megismerését.

Már jó néhány éve, hogy a külföld kezdi hozzáilleszgetni száját ezekhez a magyar nevekhez és meghajtja zászlóját a magyarság, mint sportnemzet előtt. Nem az első világbajnokság a Halmay uszóbajnoksága, melyet magyar fiúk erős idegen ellenfelek elől hoznak el. De a külföld azért mégis téved mikor sportnemzetük néz bennünket.

Nem, ma még igazán nem vagyunk azok. A kemény magyar legények, a kik időt és költséget nem sajnálva, külföldre mennek, megszédni a babér bokrokat, nem egy mö-

göttük álló óriási sporthadsereg kiküldöttei, nem természetes fejlődés által létrejött kiválói sok középszerűnek, hanem egyszerűen nagykaliberű sport-egyénségek, melyeknek nincs szükségük fokozatosan feljűk növekedd elődökre.

Körülbelül így vagyunk mi magyarok minden világhírűnkkel. Egyidőben — nem is olyan nagyon régen — „Genieland“ (lángelmék országa) volt a nevünk külföldön. Gyors egymásutánban termeltük Európa számára a lángelméket. A külföld azt hitte, hogy ez a fölőslég, hogy még nekünk is maradt busásan elég. Pedig dehogyan. Mikor nekünk *Munkácsynk* volt, a kit odaajándékozunk a külföldnek, akkor még nem volt európai nivóju festészetünk. Joachim mőgött nem volt itthon talán két hegedűvirtuózunk sem. S a zeneszerző *Lisztet* nem előzte meg valamely tehetséges zenésznemzedék. Hirtelen és óriásokat termeltünk — csakhogy a földnek termeltük őket.

Senkit se kedvetlenül azonban el az a gondolat, hogy most csak sport hírességek vagyunk. A világhírben nem szabad válogatónak lenni. Dícsőség háramlott Franciaországra Napoleonból a világfelforgatóból és dícsőség háramlott Blondinból, a ki rántottát főzött a kifeszített kötélen. Lényegében reklámkérdés az egész, s azért elégedjünk meg mindenkor azzal, ami épen alkalmas erre a reklámra.

Most a sport az.

Nem nagyon régen, mindössze huszhuszonöt éve Akkoriban alapították a Magyar Athletikai Clubot, mely azonban zártkörű társaság maradt és a Csónakázó Egyesület, mely zárkőrőség tekintetében mi kívánni valót sem hagyott. Csak éppen arra nem voltak alkalmasak, hogy a sportokat közkezdveltségűvé tegyék. S ezt belátván, most tizenhat esztendeje tevékeny emberek megállapították a Labdázók Klubját, mely magyar játékokat kultivált. Ennek körében jelent meg az első football-labda, mely a legkittűnőbb eszköz a sportok népszerűsítésére.

S most már halad és terjed a sport. Nem annyira, ismételjük, mint a külföld gondolná. Mert ha a Halmay győzelme után egy az uszás iránt érdeklődő angol Budapestre jön, okvetlenül keresni fogja azt a fényes uszó-berendezést, melyben télen-nyáron egyaránt való edzéssel ilyen kiváló uszó kiképzésért nyerte. De nem talál egyebet szűk és nem is nagyon korszerű helyiségeknél. És csodálkozni fog.

Pedig nem kell csodálkozni.

Ha látogatóba megyünk, nekünk magyaroknak mindig van egy selyem bársony diszruhánk. De itthon — itthon, tudja isten néha nemcsak kopottak, hanem rongyosak is vagyunk.

— **Személyi hír.** Oláh Károly tanácsnok, a ki több heti szabadság után visszatért Debrecenbe, tegnap elfoglalta hivatalát.

— **Aranymisés püspök.** Székesfehérvárról jelentik, hogy Károly János székesfehérvári nagyprépost, címzetes püspök tegnap tartotta a székesegyházban aranymiséjét. A templomot előkelő közönség töltötte meg. Károly János aranymisés püspöknek Debrecenben is van rokona. Unoka öcsese Károly Zsigmond, a Bika szálló könyvelője.

— **Debreceniek a Székelyföldön.** Tudvalevő, hogy Sepsiszentgyörgyön a jövő héten országos székely gyűlés lesz, a melyre a debreceni székelytársaság tagjai közül Lestyán Adorján elnök, Székely Ferenc alnök, Dezső Kálmán, Asbóth Mihály, Vargha Lajos dr. és Nagy Lajos utaznak el. Hajduszoboszlórról Bor János szerkesztő vesz részt a nagy gyűlésen. — A debreceniek vasárnap kelnek utra.

— **A nyugdíjellenőrző bizottságot** mint lapunk egyik számában jeleztük több fontos ügyben értekezletre hívta össze Kovács József polgármester. A bizottsági tagok közül azonban többen nem jöttek az ülésre, és így el kellett halasztani.

— **Az alispánok országos értekezlete,** amint nekünk Budapestről írják ez idő szerint elmarad. Beniczky Lajos pestmegyei alispán, a közelébb tartott alispáni értekezletből kifolyólag, elhatározta, hogy az ország összes alispánjait, — úgy amint régebben tervezte — most nem hívja össze. Nem mondott azonban le arról, (s e tekintetben az alispánok értekezletének a határozata is támogatja őt), hogy valamely nevezetesebb fordulat esetén tanácskozássra hívja össze az összes vármegyei alispánokat.

Az ő felfogása szerint, ebben a finomságban állott a francia nyelv előnye a miénk felett s azt állította, hogy csak franciául lehet beszélni hölgyekkel előkelő bájjal, a nélkül, hogy a kellő hangot elhibázzuk s valaha megsértsük az illendőséget és a jó vilézt. Megkérdéztük tőle: hiszi e igazán, hogy Gino Capponi és Rikasoli, akik abban az időben éltek, nem tudtak szóbaállni előkelő firenzei hölgyekkel, a nélkül, hogy ne vétettek volna a jóvilés és illendőség ellen. S ő vakmerőségében azt felelte nekünk, hogy ő bizony nem hallotta, hogyan beszéltek.

Néha keményen rátámadtunk.

— Hogy mersz te beszélni finomságról, te fülszaggató barbár, mikor tele van a beszéded franciás kifejezésekkel? De ő a maga megszokott szánakozó mosolyával ennyit mondott: „Hjah, annak más az árnyalata, annak nincs meg az a tréfás jelentése, más annak a nuance-a!”

Hanem azért még nem estünk kétségbe afelett, hogy megtudjuk győzni. Néha szép szerével igyekeztünk ráhatni: beszélünk neki az olasz nyelv nagy gazdagságáról, melynek nagy része nincs meg a szótárakban: elmondtuk neki, hogy milyen bámulatosan tud alkalmazkodni minden hanghoz, minden stílushoz és hogy ha bármely nyelvről fordítunk olaszra, vissza tudjuk adni az eredeti nyelv színét, a nélkül, hogy ki kellene vetkőztetnünk az eredeti jellegéből; beszélünk az olasz igéknek számtalan gyakorító, kicsinyítő képzőiről, a mondatfűzés bámulatos ruganyosságáról, hajlékonyságáról és változatosságáról s be akartuk előtte bizonyítani, hogy mikor legtöbbször a francia szót nem

lehet lefordítani olaszra a megfelelő értékben, annak az az oka, hogy azt a francia szót különböző fogalmak kifejezésére használják fel, a melyek közül nekünk mindig egyikre megyen a saját szavunk, és így tovább. De annyit ért az, mintha falra hánytunk volna a borsót. Azt felelte rá, hogy mi csináljuk az irodalmat; ő jobban ismeri a társalgási nyelvet s újra azt hajtogatta, hogy csak franciául lehet kecsesen és szellemesen társalogni és hogy a franciához képest az olasz nehézkes, nem eléggé hajlékony, nincsenek meg a kellő nuance-ai, ami nyelvünk csupán akadémikus, professzori nyelv. Akkor aztán mi kórusban mint rendesen rárohantunk:

— Hazug hitehagyott! Utálatos gallus kakas! Pusztulj ki Olaszországból! Vigyen el az ördög! Hord el innen az irhádát, mert különben pozdorjává törjük a csontjaidat! Ő pedig örökös mosolyával csak ennyit mondott:

— Hiábavaló. Engem nem tudtok elharapni az én véleményemtől.

De a mi soha nem sikerült a barátainak, úgy látszott, hogy sikerül a kormányának; ugyanis hirtelen, nagy bánatára áthelezték. Torinoból, nem tudom melyik velence-vidéki városba. Talán azért, hogy jó emléket hagyjon maga után, az egész idő alatt, míg köztünk maradt, egyszer sem hozakodott elő a nyelvekkel, olyan franciásan sem beszélt mint mások és szándékosan nem bosszantott bennünket a gallicizmusával. Azt hittük, hogy csodát műveltünk s gyönyörködtünk a sikerben. Elutazásakor mindnyájan kikísértük az állomásra.

Nagyon szomorú volt. Mikor megölelt bennünket, mielőtt a vasuti kocsiába felszállt, nagyon meg volt hatva.

— Emlékeztek meg rólam, szólt, irjatok majd és felejtsetek el, hogy annyit veszekedtem veletek a nyelv miatt.

Még a kocsai ajtajából is megszorította a kezűket s ezt mondotta könnybe lábbadt szemmel:

— Isten veletek! A viszontlátásra!

Ebből a köszönésből, melyet szokása ellenére olaszul intézett hozzánk, mi bizonyosra vetjük, hogy a javulás útjára tért s mi is szívből üdvözlöttük olaszra vált barátunkat. A meghatottságtól elnyomva húzódtott be a kocsii belsejébe, mielőtt a vonat jelezte volna az indulást.

Ds alig indult meg a vonat, kihajtott az ablakon és zsebkendőjét rázva, az előbbi meghatott hangon ezt kiáltotta le hozzánk tizennyolc r-rel:

— Au revoir! Au revoir! Au revoir!

Igy mutatta ki utoljára a foga fehérjét.

— Terraitre! (Árruló!) vágta vissza neki egyik barátunk.

De talán nem szándékosan árulta el magát. Lehet, hogy meghatottságában észrevétlenül törték ki a lelkéből azok az üdvözlő szavak, a melyek az ő fülében legédesebben hangzottak.

Igy tehát megtérése dacára is a Nuance őgrófnak maradt ő meg örökké a mi emlékeztünkben.

Olaszból: Cs. Papp József.

— **Magyar tudós külföldön.** Fejérváti László dr. egyetemi tanár, a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának igazgatója Lüttichbe utasott, hogy ott a történelmi írott emlékek, oklevelek, kéziratok, pecsétek, stb. reprodokciója és azoknak nemzetközi kiadására ügyében tartandó kongresszuson a magyar kormány és a Nemzeti Múzeum képviselőiben részt vegyen.

— **A magyar országos tüzoltó szövetség** országos záró nagygyűlésén előadókul megválasztották Apáthy Vilmost, Barabás Istvánt, dr. Glósz Kálmánt, Lukáts Gyulát, dr. Szily Józsefet, Szabó Gyulát, Szabados Imrét, dr. Vass Jánost és Varga Lőrincet, titkár lett Breuer Szilárd, pénztárnok dr. Balogh Dezső.

— **Bánffy szivarjai.** Bánffy Dezső báróval történt most Szegeden. Nagyobb ebéden volt. Fekete-kávétak, diskurálgattak és közben szivarra is gyújtottak. Az egyik ur látva, hogy Bánffy rágyújtani készül, megkínálta őt a szivarjaival.

— Oh, köszönöm! — mondotta Bánffy, — én mindig csak Regália Médiait szívok. Az jó szivar, az finom szivar, az uri szivar! Igaz, hogy nyolc krajcár, de én nagyon szeretem! Mindig csak azt szívom, mindig!

Közbe elővesz a zsebéből egy szivart, levágja a hegyét és még egyszer megjegyzi, hogy:

— Nincs jobb szivar a Regáliánál! Én nem is tudnék más szivart színi!

Ezzel pedig rágyújt a szivarjára, egy — ötilleres rövid szivarra!

— **A belügyminiszter a községekhez.** Keményhangu belügyminiszteri rendelet érkezett le tegnap Hajdúvármegyéhez. A községeknek szól a rendelet, még pedig „az évi költségvetések és számadások telerjesztése és felszerelése körül tapasztalt helytelen és rendellenes eljárás” tárgyában intézkedik. — A rendelet bevezetésében mondja, hogy a községek költségvetésének és zárszámadásának felterjesztése körül annyi rendellenesség és felületesség tapasztaltatott, hogy az eddigi anomáliákat tovább tünni nem lehet. A kellő iratokat egyáltalában nem csatolták a költségvetéshez, az adatok általánosságban, felületesen és minden részletezés nélkül vannak feltüntetve.

— Ezért a község képviselőtestületét alaposágra, pontoságra inti és a költségvetés gyors felterjesztését követi. Azután a rendelet 11 pontban sorolja fel az ügykezelésre vonatkozó intézkedéseket, a melyek mind abból az intencióból indulnak ki, hogy a képviselőtestületeknek a költségvetést és zárszámadás felterjesztése körül eddig tapasztalt helytelenségek orvosoltassanak.

— **Ujabb tifusz betegedések.** Egyik helyi lapársunk megcáfolta tegnap a hirt, hogy Debrecenben tifusz járvány van. E cáfolat dacára is fenntartjuk állításunkat, mert mint a főkapitányság az érkezett jelentések tanúsítják — tegnap ismét nyolc tifuszbetegedés történt. Most összesen 29-en fekszenek a veszedelemes betegségben.

— **Magyar kereskedők Dalmáciában.** Az O. M. K. E. egy tanulmányi kiutazást szervez Dalmáciába és Montenegroba; a kirándulás Budapest, Fiume, Zára, Spalato, Ragusa, Cattaro, Cetinje, Skutari, Budapest körutára terjed ki és főcélja a turisztikai érdekességek mellett azon kereskedelmi conjunkturák feltárása, melyeket a partvidék ugyszólván felkinál a szunyadó magyar vállalkozás számára. — Az utazás szeptember közepén kezdődik és 14 napig kiváló vezetők kalauzolása mellett foly le; a részvételi díj (beleértve első rangú szállodai, étkezési, vasúti és hajójegyek költségeit) 350 korona; az utazásra jelentéseket elfogad és felvilágosítást nyújt arra vonatkozólag a kerület titkára (Kereskedelmi Csarnok d. u. 4-5 óra között); a kiválóan

érdekes és a magyar kiviteli kereskedelem szempontjából sokat ígérő uti alkalomra azzal hívjuk fel az érdekeltek figyelmét, hogy a vezetésben kiviteli kereskedelmünk összes jelesei buzgón tevékenykednek.

— **A felfüggesztett tisztviselők fizetése.** A kolozsvári „Ujság” értesülése szerint a kormány már legközelebb felfüggeszti azokat a hazafias tisztviselőket állásuktól, akik a nemzeti ügy szolgálatában állanak. — A felfüggesztett tisztviselőknek fizetését azonban a kormány ki fogja utalványoztatni. — Ezt nyilván azért határozta el a kormány, hogy a felfüggesztett tisztviselők ne forduljanak a koalícióhoz. Eljárását különben indokolja, hogy a törvény jogot ad a felfüggesztett tisztviselők illetményeinek kiutalására. Mi azonban azt hisszük, hogy a nagylelkűségével csak szépíteni akarja csufos kudarcát mert meg vagyunk győződve arról, hogy nem akad az országban hazafias tisztviselő, akit a felfüggesztés fenyegetésével arra lehetne bírni, hogy a törvénytelen kormány rendeleteit végrehajtsa.

— **Szól a puska.** Lejárt a törvény-szabta tilalom a tapsi fülesek vadászására és a berkek, csalítok, kukoricások között megszólalt ismét a puska. — Dörögnek a lancasterek, gyilkos ölmot bocsátva a legfélénkebb és legüldözöttebb vad, a szegény nyulacska felé. — A debreceni Nimródok már korán reggel kivonultak ki kocsin, ki gyalog s a debreceni vadászterületeket kutyacsaholás, puffogatás verte fel. A törvény ugyan már augusztus 15 én feloldja a vadászati tilalmat, de a vérbeli vadász jól tudja, hogy még mindig találhat vemhes állatot, a süldő nyulak is igen fiatalok még pecsenyének és vagy általában tartózkodik a hónap végéig a vadászattól vagy csak kifejlett nyulat lő. Egyébként a tegnapi vadászatok nem valami jó sikerültek, mert csak igen kevés nyulacska került terítékre.

— **Makó, a viritó színész.** A kritikai csudabogarakat az idén is megtermi a nyár. Máramarosszigeten Makó Lajos szín-társulatáról irnak mostanság kritikákat és ezekből való ez a mondás:

— Makó Lajos jó színész, de ritkán virit, mint az alvó.

Sokkal kedvesebb, amit Tibor Lóriról irnak a következőkben:

— Tibor Lórinak, az új koloraturénekesnőnek kellemes aromája van.

Lehet, hogy aromája van, de hangja aligha.

— **Bevert koponya.** Szilágyi Antal vigkedvü Mihály utcai lakos tegnapelőtt a vásárban barangolt igen vig kedélylyel, mert be volt rugva. Egy edény árusnál megállott s csuprot vásárolt. Azonban a mégis mozog a föld elvénél fogva felbukott s több porcelán edényt összetört. Ez annyira felbőszítette az edény árust, hogy egy vasbádóg bögrét úgy Szilágyi fejéhez kanyarított, hogy el-
éjült.

— **Ellopott gyűrűk.** Knöpfler Izidor Csapó utcai kereskedő tegnap panaszt emelt a rendőrségnél, hogy üzletéből ismeretlen tettes felesége aranygyűrűjeit ellopta, Knöpflerné ugyanis az üzletben feledte a gyűrűket s a tolvaj a kedvező alkalmas pillanatot felhasználva, zsebre vágta.

— **Bika Mulató.** Az orfeum új tagjai közbejött akadályok miatt csak ma mutatkozhatnak be a közönségnek. — Különösen Grünau Poldi új komikus felé irányul a figyelem, ki eddig mindenütt általános közkedveltségnek örvendhetett. Ma este ugy magánszámában valamint új bohózatban fog közreműködni. Fellépnek az új tagok Ormai Lujza, Elek Luci és Angela Dusi. Ezenkívül Jackson a kedvelt néger táncosnő, Little Karabin a kitiñő táncos, Virág Iszó humorista és a mulató többi szerződött tagjai.

— **Egy forgó pisztoly története.** Gyulay Zsigmond Csapó utca 49. szám alatt lakó kovács mesternek volt egy csodaszép forgópisztolya, amely egy szép napon eltűnt a műhelyéből. Hetek múlva tegnap Gyöngyösi Lajos szomszédja a forgópisztolyt elhozta hozzá javítani. A fegyvert Gyulay azonnal felismerte s a rendőrségre jelentette, hogy bejelentse az esetet. Gyöngyösi azonban kijelentette, hogy a pisztolyt egy Horváth Lajos nevű szobafestőtől vette.

— **Miként igyunk nyáron?** E rendkívül időszerű kérdésre a következő három szabállyal felel meg a párisi Kosmos című folyóirat:

1. Egészséges ember egyképpen ihat étkezés közben és étkezés után.
2. Emésztési bajokban szenvedők csak étkezés után igyanak.
3. Jeges italt, kivált nyáron, szabad inni, de mindig csak igen lassan, óvatosan, mert a fagyos folyadékot a gyomor nyálhártyája csak lassan tudja felszívni.

— **Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyeményeket sorsolták ki:

10000 koronát nyertek: 45196 55563.
5000 koronát nyertek: 35974.
2000 koronát nyertek: 54457 75447.
1000 koronát nyert: 12332.
500 koronát nyertek: 5520 8338 22076
27419 31272 34135 37605 55323 55468 56525
60601 61066 63026 76094 82892 86816 88765
99193 99589 108241.

— **A múzeum látogatója.** A debreceni múzeumnak tegnap érdekes vendége volt. Gröhl Ödön, a nemzeti múzeum egyik főtisztviselője tekintette meg a szép gyűjteményt.

— **Elveszett egy fehér barna foltos vágott farku „Csaló” nevű nőstény vizsla,** megtaláló Simonyi ut 10 szám alatt jutalmat kap.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme **Piac utca 44. dr. Ujfalu-sz. ház.** Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő rakatban.

x **Hölgyek** tanácsot és segínyt nyernek, szülés esetén felvételnek a legnagyobb titoktartás mellett egy intelligens gyakorlott szülésznőnél. Kényelmes lakás. — Orvosi felügyelet. Cim a kiadóban.

x **Feriz** az eddig létező egyiptomi cigaretták hüvelyek között a legjobb. Egyedül képviselő és főraktár Pongrácz Géza papírgyári raktárában, Debrecen.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Ravasz esetek.

Naszr-ed-din mester mókái.

A mester sohase fogyott ki a huncutságokból. Történt pedig, hogy egy napon felmászott a háza tetejére, hogy ott végezze el a munkáját. A kémény mellett húzódott meg s vigan füttyörészett. Egyszerre csak meglapult alatta az üllőke és a mester lefelé gurult a tetőről. A földre pottyant s csunya módon megütögte magát. Sokáig nyöszörgött a földön, mire a szomszédok is előjöttek.

— Ej, ej, hát nagyon megütötte magát mester — szóltak hozzá?

— Mit kérdeitek! — válaszolta. Ha tudni akarjátok menjete fel és bukjatok a földre, majd megtudjátok milyen nagy az én fájdalom.

*
Máskor is így szóltak hozzá:

— Ugyé mester, mi történik ujholdkor a régi holddal?

TAVIRATOK.

Nincsen béke.

Páris, aug. 17. A *Matin* jelenti Portsmouthból: Witte orosz békekövet tegnap egy interviu során kijelentette, hogy az ő számítása szerint a jövő hétfőn elutazik. Állítólag Witte soha sem bizott abban, hogy az értekezletnek sikeres megegyezés lesz a vége. Ő nem tudta megérteni, hogy minek is kívánták a japánok a tárgyalás folytatását még akkor is, a mikor megkapták az oroszok jegyzékét a melyben megtagadják a japánok által kért hadikárpótlást és Szachalin átadását, oly követeléseket, a melyekről a japánok az állították, hogy azoktól el nem tekinthetnek. Matunoto japán békekövet is azt hiszi, hogy a békettárgyalások meg fognak szakadni. A *Matin* tudósítója hozzáteszi, hogy ezek a kijelentések nem sok hitelt érdemelnek.

Portsmouth, aug. 16. A békekövek a mai ülésen a 7. ik pontot tárgyalták. A délutáni ülés után hivatalosan kijelentették, hogy nem jött létre megállapodás. A délutáni ülésen folytatták a 7. ik pont tárgyalását. Az ülés háromnegyed 7 órakor ért véget.

Portsmouth, aug. 17. A békekövek tegnapi tárgyalásán jóváhagyták a 7. ik és 8. ik pontot.

Tömeges acélgyár építkezések.

Pittsburg, aug. 17. Itt és a Monogahela völgyében egész szokatlan építkezés folyik. Mindenütt acélgyárakat és gépgyárakat építenek, a már fölépített és a még építés alatt álló művek értéke 25 millió dollár. A Monogahela völgyében lévő acélművek termelő képességét majdnem megkétszerezik, mihelyt a tervbe vett acélművek készen lesznek.

Uj cári ukáz.

Pétervár, aug. 17. Cári ukáz rendelkezési állományba helyezte a következő tiszteket: Krieger tengernagyot, a fekete-tengeri hadosztály parancsnokát és Visnevecki tengernagyot ugyanazon hadosztály második parancsnokát. Guzevics kapitányt, a Georgi Podjedonoszev parancsnokái ellentengernagygyá való előléptetés mellett és Baovszki korvettkapitányt, a Prut parancsnokát, tengeri kapitánynya való előléptetése mellett.

Betiltott ujság.

Helsingfors, augusztus 17. A Viborgban megjelenő Karjala című lapot két hónapra betiltották.

Marokkói zavarek.

Páris, augusztus 17. A Havas ügynökség jelenti Tangerből: A Marokkóban lakó algiriak küldöttséggel járultak a fezi francia követhoz, hogy tiltakozzanak az algiri Bunzian letartóztatása ellen és hogy megkérjék a követet, hogy szerezzen érvényt a szerződésel biztosított jogoknak. A követ megígérte, hogy az előterjesztett kívánságoknak eleget tesz.

Bolgár események.

Konstantinápoly, augusztus 16. Biztos forrásból jelentik, hogy a múlt hét végén 40 főnyi bolgár banda Szugarev Vojvoda és Markov főnök vezetése alatt átlépett a bolgár határon és a monasztiri vilajet ellen vonult. A banda Mannlicherrel van fölfegyverkezve. Fegyverei sem a bolgárcimert, sem valamely csapattest számát nem viselik. — Törökországban jelentik, hogy tegnapelőtt egy nagyobb görög banda a Monasztirtól 40 kilo-

méterre északnyugati irányban fekvő Beesista nevű exarkátusi falut fosztogatta és nyolc embert megölt. Avelában (Monasztir) egy görög banda négy kucooláht megölt. Attól tartanak, hogy a görög bandák üzelmei a bolgárok és a kucooláhok ellen represszáliákat fognak előidézni. — A porta szeptember 14. én nevezte meg utolsó határnapul a bolgár emigránsoknak a drinápolyi vilajetben való visszatérésére. A még hátralevő emigránsok számát néhány ezerre becsülik.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, aug. 17.

Buzakinálát és vételkedv mérsékelt. — Lanyha irányzat mellett 22,000 métermázsza került forgalomba 10—15 fillérral olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek közül tengeri nyugodt, rozs 15—20 fillérral olcsóbb, a többi forgalom nélkül. Idő: szép.

Buzaoktóberre	15.74—76.
„ áprilisre	16.26—28.
Rozs októberre	12.82—84.
„ áprilisra	13.30—32.
Zab októberre	11.94—96.
„ áprilisra	12.44—46.
Tengeri augusztusra	16.60—70.
„ szeptemberre	—
„ májusra	12.98—13.00
Repece augusztusra	24.30—50.

Törvénytörések.

A debreceni lakásfosztogatások.

— augusztus 18.

Néhány héttel ezelőtt történt, hogy Szalay Béla debreceni kir. ítélőtáblai bíró Piac utcai lakását feltörték és onnét ezrekre meaf ékszert és értékpapírt elvittek. A rendőrség annak idején széleskörű vizsgálatot indított az ismeretlen tettesek után és sikerült is őket Radoszta Ferenc és Jenő lakatossegédek személyében elfogni.

Mint annak idején megirtuk a két Radosztát Budapesten tartóztatták le, éppen akkor, a midőn a rablott holmit értékesíteni akarták. Most a debreceni kir. ügyészségnél vannak. Letartóztatásukkor igen sok értékes dolgot, sok ezer koronára tehető ékszert, takarékkönyvet, ruhaneműt találtak náluk. Mikor a rendőrség a holmik holszerzésére nézve kihallgatta őket, megtagadták felvilágosítást s így a rendőrség nem tehetett egyebet, minthogy közölte az összes nagyobb vidéki városok rendőrségével a talált holmik leírását.

A körözvény nyomán már kezd tisztázódni a rejtelmes holmi s ezzel egyidejűleg halmozódik a két betörő büne is. Tegnap a debreceni rendőrségnél megjelent a szegedi rendőrség kiküldötte, Fodor Jenő alkapitány és Pain Kázmér detektív, a kik azért jöttek, hogy a betörőket kihallgassák és megtekintésük a bűnjelként lefoglalt tárgyakat. Ugy áll ugyanis a dolog, hogy nem csak Debrecenben, hanem Szegeden és Szabadkán is tömeges betöréseket követett el a két Radoszta, azonban hiába volt minden nyomozás, — nem lehetett őket kézre keríteni.

A szegedi rendőrség kiküldöttei tegnap kihallgatták a két betörőt a fogházban s a következő meglepő vallomást tette a két gazember:

Első sorban is bevallották, hogy évek óta betörésből tengotik az életüket. Mint a féle lakatos legények munkát vállalnak s minekutána kellő tapasztalatot szereznek a helyi viszonyokról megkezdik a lakás fosztogatásokat, betöréseket.

— A réai holddal?

— No igen, hát mi lesz belőle?

— Hát ezt se tudjátok! Hallatlan!

Hát apró csillagok készülnek belőle.

A mester nagyon haragudott a gólya madárra. Volt is oka rá, mert igen sokszor a háza tetejére szállt. Egyszer, a midőn ez a kellemetlen vendég megjelent nála, kiment a mezőre és fogott egy másik gólyát. Otthon aztán sokáig nézegette.

— Hm, mondotta, nem is madár ez a madár, a formája se az.

Ezzel fogott egy ollót és levágta a gólya két lábát és a csőrét, aztán így szólt:

— No most legalább van valami madárszerű benne!

Azt mondják, hogy azóta egy gyermeke se született.

Egy éjszaka részegen tért haza a mókás öreg. A felesége szörnyen szidta. Egy ideig csak hallgatta a kellemetlen szavakat, végre aztán kifakadt ő is az asszony ellen. Igen ám csak hogy a felesége kurtán szokott volt véle elbánni. Mikor látta, hogy a mester szemtelenül vissza felel, se szó, se beszéd, úgy meg lökte, hogy lependeredett a lépcsőkön. A zajra a szomszédok is felébredtek és akkor érkeztek a színhelyre, a mikor az öreg a lépcső tövében feküdt. Nem szóltak neki csak másnap.

— Mi történt nálad az éjjel, mester?

— Hát semmi se, egy kicsit veszedtünk.

— Igen, igen, faggatták tovább, — de hát valami tompa zuhanást is hallottunk.

— Hogyne, hallhattatok. Hát a feleségem a pörölés közben megrugta a köpenyegemet s az legurult a lépcsőkön.

— Furesza köpenyeg az, a melyik így koppan.

— O, hogy az ördög vigyen el benneket, mit szorítottok a sarokba. Hát én voltam a köpenyegben.

A mesternek így szólt egyszer egy szomszédja, a ki arról volt híres, hogy lopni járt.

Nesze ez a pompás új ing, vidd csak el a vásárra és add el. Az árának egy része a tied.

A mester tudta, hogy lopott jószágot adott neki a szomszéd, de nem szólt, hanem elment a vásárra. A hóna alatt tartotta az inget s egy ügyes tolvaj ellopta tőle.

Mikor hazatért kérdezte a szomszéd:

— No, mennyiért adtad el a holmit?

— Hát tudod a dolog úgy történt, hogy nem volt forgalom a vásáron. Ezért aztán beszerzési áron ment el a holmi.

Barangolásai közben patakhoz ért egy napon a mester. A pataknál pihenőt tartott s időközben őt vak ember érkezett oda.

— Jó ember, szólta hozzá, egy egy ezüstöt adunk néked, ha át viszel bennünket a tulsó partra.

— Szívesen szerencsétlen cimborám.

Aztán egyenkint vitte őket a tulsó partra. Mikor az ötödik vakot akarta átvenni, a vízben elejtette az embert. A vakok ordítottak társuk miatt, de a mester megnyugtatta őket:

— Mit sipitoztok, nincsen baj, legfeljebb egy ezüsttel kevesebbet kapok én.

A vak ember pedig belefult a vízbe.

— assa.

Ilyen célból telepedtek le Szegeden is a múlt év november havában a betörők, akik hamarosan alkalmazást kaptak egy lakatosműhelyben. Ratosztáék nappal szorgalmasan dolgoztak a műhelyben, éjjel pedig az üresen hagyott lakásokban. A nyári hónapokban egymás után törtek be Kiss Ferenc erdőfelügyelő, Bérczy Antal nyugalm. árvászéki ülnök, Lövész Antal, Reök Iván műszaki tanácsos és özv. Worzikovszky Károlyné lakására. Mindenütt nagy prédára akadtak, nagyértékű ékszereket, arany- és ezüstműveket loptak.

A betörők, amikor úgy gondolták, hogy már ellátták magukat jó időre értékesíthető tárgyakkal, a műhelyben felmondták a munkát, kiöltöztek és mintha csak akkor érkeztek volna, megszálltak az Európa-szállodában, ahonnan egy bordár segítségével váltották pénzre lopott jószágaikat. Az Európa szálloda 7. számú szobájában laktak jó ideig és nagy mennyiségben küldték zálogba az ékszereket.

Érdekes, hogy a két gonosztevő még szerelemre is rá ért. Szeretője volt mindkettőnek, de csak az egyik hölgyet nyomozta ki a rendőrség valami Mosolygó Ilona nevű utcai lány személyében. Lehetséges, hogy ez is részes a betörésben.

§ Szabaduló fegyencek. A pestvidéki törvényszék területén működő börtönvizsgáló bizottság Seyfrid József törvényszéki elnök helyettesének dr. Osváth Imre törvényszéki bírónak elnöklete alatt a múlt szombaton ülést tartott a váci fegyházban. A bizottság tagjai voltak: dr. Bellaagh Imre pestmegyei főügyész, Vass Lajos pestvidéki kir. ügyészségi alügyész, mint az ügyészség vezetője, Freysinger Lajos váci kir. közjegyző, Balkay István fegyintézeti igazgató, Smeringa József róm. kath., Kurjakov Dositens gör. kath. Kulifay István ev. ref. lelkészek, továbbá Kretschmayer József és Cseh Lajos fegyintézeti tanulók. A bizottság a fegyházigazgatóság előterjesztései alapján 79 — köztük két életfogytiglani fegyházra — elítélt fegyencere nézve mondotta ki a megkegyelmezésre való ajánlást. — Ezeket a fegyenceket a bizottság döntése alapján rövid időn belül átszállítják a kassai közvetítő intézetbe, a honnan aztán a kegyelem megérkezése után szabadulni fognak. A váci fegyintézetnek jelenleg 819 lakója van.

Szabadulás.

Irtá: Vécseiné Jankovich Lujza. 3

II.

Már az igaz, hogy burokban született az a lány. Uramfia, ha visszagondolok rá, hogy ki volt Ligeti Mari . . . Jól ismertem gyerekkorában. Egy házban laktunk; egy külvárosi, szűk udvari, ronda házban. Az anyja szegény özvegy asszony volt. Kleinének hívták. Különböző frizérok volt, aki egyre másra ötven krajcárért fésülte az uri damákat. A kis lányát is magával vitte néha a kundschafokhoz. Sápadt, vérszegény gyermek volt, a szeme héja vereses, mintha örökké sirt volna. Hanem azért úgy látszik, jól körül tudott velük tekinteni a szép, kényelmes, uri lakásokban, mert megkívánta magának a jó módot. Később már munkára fogta volna az anyja; ki akarta tanítani az ő mesterségére, de a lánykán egy szikrát sem fogott az oktatás. Valami esodálatos volt az, ahogyan az időt semmis kedéssel el tudta tölteni. Örökké danolt, táncolt volna és nagyon különös dolgokat mondott, ha kérdezték tőle, hogy mit gondol, mi lesz így belőle:

— Hát színésznő! . . . Az akarok lenni . . . Azt akarom, hogy sok-sok pénzem legyen. Szép ruháim, gyönyörű lakásom és sok cselédem . . . Kocsin akarok járni mindig.

— Így bizony! Így beszélt a kis béka. Aztán egyszerre csak eltűnt a szűk udvarból, elveszett a szemünk elől, mint a szélben a pernye. Mikor újra visszakerült, már az volt, akinek megálmodta magát. Neve aranyos pillangóként röpköd, leszállva itt is, de sohasem a szegény emberek kezére. — Eh nem érdemes manapság becsületesnek lenni.

Ezt a mondást mintha súlyos pörölylyel verték volna az ott álló leány fejébe, egyszerre visszhangra talált a lelkében. Ez tehát a titkok titka. Ez minden nyomorúságnak a vége. Ez minden vergődésnek a megoldása.

Egyszerre mintha hályog esett volna le szeméről, — látott.

Itt ez a két vézna, kopottas öltözötű fiatal teremtes, aki irigy, vágyó szemekkel bámulja a kirakatban pompázó virágokat, melyekkel a könnyüvérséget, ledérséget gloriifikálják. És mind a kettő, ha legkisebb rátermettsége volna, minden látszólagos megvetésük ellenére akármelyik pillanatban elindulna azon az úton, amelyen selyemmel bélelt hintón robognak az örvény felé . . .

Kardos Anna nagyot gondolt magában. Megnézte a pénzt. Három korona volt nála, mi az? Semmi. Egy csepp, melyet nyom nélkül elnyel az otthoni nyomorúság. De neki most éppen elég. És ha várnak egy kicsit, lehet, hogy rövid időn arannyal tömi be a szakadékokat . . .

Es egy hirtelen mozdulattal, mint akibe egy megmászhatatlan elhatározás új lelket öntött, megfordult és a pazarul kivilágított színházi épület felé tartott.

Az agya zugott, a szíve vihsrosan dobogott, de azért csak ment, ment előre . . .

III.

— Mióta is van itt a színháznál, kisasszony?

— Három hónap óta.

— Igaz. És még egyetlen gyémántgyűrű sem villog az ujján és egy karperec sem ékesíti a karját. Nem sokra vitte, az bizonyos.

Kardos Anna, amint ott állott a színház falak mögött, a legmodernebb, érzéki ingerlő görög kosztümben, zavart mosolylyal nézte a kezét. Csakugyan. Ez idő szerint még nem ékeskedett azon sem gyűrű, sem karperec. . . Aztán gondolkozva vizsgálta a mellette dolgozó férfit, akinek erőteljes természetére községes kék munkászubbony feszült. Az arcát nem láthatta egészen jól, mert kissé oldalt volt fordulva tőle. Hirtelenében valami hiba esett a gépezeten és most bámulatos szakértelemmel azt igazította helyre. A színház masinistája volt és most, hogy egy pillanatra feléje fordította a fejét, Kardos Anna emlékezett rá, hogy gyakran látta már ezt az embert felvonásközben, mert történetesen mindig ott akadt pepecselni valója, ahol ő állott elszigetelten, idegeinél bámulva maga elé, mint valami Vesta-szűz akit gonosz véletlen varázsolt ide, a könnyű örömmök és vigalmak templomába.

Most, hogy ez a nagy, erős ember ilyen váratlanul megszólította, restelkedve adott neki igazat. Bizony nem sokra fogja vinni. Mikor itt, az utolsó kis kóristáné is igyekszik szert tenni „valakire”, csak ő nem tudott még beletörődni, hogy elfogadjon valamit, amire nem szolgált rá. Részolgalni pedig? . . .

Mintha fagyos szél tolt volna be hirtelen valahonnan, fázósan összefonta meztelen vállai.

— Fázik? — kérdezte a masinista, meleg, simogató pillantással nézve a leányra. — Nálam otthon jó meleg van. Két szobát is fűtetek állandóan. Az ebédlet és a gyerekekét. Mert vannak gyermekeim is. Két kis leányom és egy fiúcskóm; az még ölbéli baba. Egyik kedvesebb, jobb a másiknál. De nincsen anyjuk szegényeknek. Meghall, mikor a fiam született.

Meghalt? — ismételte gépiesen a leány ezt az ide nem illő, fenségesen komor szót,

anélkül, hogy tudta volna, mit mond. A fiatal ember most letette kezéből a kalapácsot és közelebb lépett a leányhoz.

— En sem régen vagyok itt, — mondta csendes hangon — és kegyed az első pillanattól kezdve lekötötte figyelmemet. Nem, nem a szépsége . . . Nem is a csillogó aranyhaja . . . An a szemeinek lettem alvájárója; a két szomorú nézésű, becsületes, tiszta szemének, amely elárulta nekem, hogy — nem idevaló . . . Kisasszony, én egyszerű ember vagyok. De van két erős karom és szeretek dolgozni . . . És . . . és . . . én megígértem a kis leányaimnak, hogy ha jók lesznek, egyszer csak, nem is gondolják, édesanyját viszek nekik haza. Azóta minden reggel azzal költenek fel: mikor jön már az új mama, édesapám?!

— Holnap reggel, ha megint kérdeznél találnék, mit válaszoljak nekik? . . .

Kardos Anna lesütötte a szemét. Mire újra feltekintett, könny ragyogott a szempilláin. Oda nyujtotta fehér, gyűrűtelen kezét a nagy, markos embernek és édesen szelíden szólt:

— Mondja azt, hogy az új mama nem sokára ott lesz és nagyon, nagyon fogja őket szeretni.

(Vége.)

Nyilt-tér.*

Nyilatkozat.

Tisztelettel tudatjuk a „Debreceni Független Ujság” előfizető és hirdető közönségével, hogy a mai napon a lap szerkesztéséről rajunk kívül álló okok miatt megváltunk.

Mi azonban továbbra is Debrecenben maradunk és fogunk találni módot és alkalmat arra, hogy a „Debreceni Független Ujság”-tól való megválásunk történetét átadhassuk a nagy nyilvánosságnak.

Midőn köszönetet mondunk a „Debreceni Független Ujság” előfizető és hirdető közönségének az eddigi támogatásukért, tisztelettel kérjük barátságukat továbbra is.

Debrecen, 1905. augusztus 17.

Hazafias tisztelettel

Ifjabb Mórlicz Pál,

a „Debreceni Független Ujság” volt felelős szerkesztője.

Rostkowitz Arthur,

a „Debreceni Független Ujság” volt helyettes szerkesztője.

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

795—1905. v. k. sz.

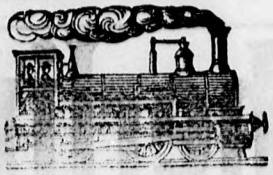
Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. járásbírósnak Sp. IV. 17316—1905. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Medgyaszay Miklós részére özv. Jónás Sándorné debreceni lakostól 47 kor. 42 fill. tőke, ennek 1905. évi július hó 1 napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 10 azaz tíz korona perköltség erejéig 1905. évi március hó 27-én bíróilag le foglalt és 1126 kor. fillére becsült szobabutorokból álló ingóságok **1905. évi augusztus hó 21-én délután 5 órakor** kezdetét veendő és Hunyadi-utca 4 sz. a. megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsárul alul is el fognak adatni.

Debrecen, 1905. Július hó 20-án.

Oláh Géza,

bírói kiküldött.

MAGYAR

állam vasutak

menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:

		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	3	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	13
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	36
	reggel	5	35
	reggel	5	44
	d. e.	8	09
	d. e.	8	16
	d. u.	11	11
	d. u.	11	20
	d. u.	4	41
	d. u.	4	54
	este	7	—
	oste	7	07
	reggel	4	35
	reggel	4	56
	d. u.	4	56
	d. u.	5	16
	reggel	9	35
	d. u.	4	51

Bpestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35

Budapestről Debrecenbe indul:

A d. u. 12 ó. 4 p.kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15

Debrecenbe érkezik:

Budapest felől (személyvonat)	d. u.	3	29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	6	40
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	3	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár—M.-Szigetről — — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	43
Szatmár felől — — —	este	8	04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely--Szerencs	este	11	31

	vásártérre —	reggel	7	33
	mávasuthoz —	d. e.	7	40
	vásártérre —	este	6	22
	mávasuthoz —	este	6	28
	vásártérre —	d. u.	3	29
	mávasuthoz —	d. u.	3	35
	d. u.	7	44	
	d. u.	7	54	
	reggel	5	25	
	reggel	5	35	
	reggel	7	15	
	d. u.	7	18	

NYAVAJA TÖRÉS!

El nyavajatorés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható szabad. „Hattyu gyógyszerár“ által Majna-Frankfurt.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzalog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.
 3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.
 3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.
 3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében, jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

Szabadalmazott sérvkötők biztos sikerrel

egyoldalú és kétoldalú legjobb minőség

5-10. 12-20 kor.

Óvszerek eredeti francia gyártmány

halhólyag tucatja **6-10 koronáig**, gummi óvszertucatja **4-8 koronáig**.
 Occlusiv pessarium orvosi rendeletre darabja **2 kor**. Haskötők gummi harisnyák és az összes betegápolási cikkek **legjutányosabb árak** mellett kaphatók

BAUMGARTNER és TÁRSA

BUDAPEST, IV. Magyar-utca 1.

Donogán és Somossy
DEBRECEN, Kistemplombazár.

Az idény előrehaladottsága miatt

rendkívül leszállított áron
 árusítunk

Mosó zephir, Kreton, Ruhavászon Etamine, és Batistokat.

Nyiló virágok, csokrok, koszorúk.

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbákácfákat és más kertészetbe vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olcso ár és pontos szállítás biztosítottak.

Nagyon segít és utól-
érhetlen féregpusztító
Üvegekben vásárol-
juk.

Kapható:

Debrecen

Csanak József
Criseo Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházy János
Fritsch Károly
Ganovszky Lajos
Góczey István
Havas József
Jósa és Jóna
Kertész Nándor

Klein Ignác
Kóhn Henrik
Kontsek Géza
Kernhoffer József
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát
Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Neumann Nándor
Parti Ferenc
Riekl Antal József

Róth Antal
Tóth Kálmán
Várray József
Góczey István
Böszörményi István
Molnár Jenő.
Kornhoffer József
Kertész Miklós

Berettyóújfalú:
ifj. Weiszberger Ignác

Érmihályfalva:
Grósz Hermann

Lévay Vince
Pollák Móric

Hajduböszörmény:

Gemeinbeck József
Tulogy Ferenc

Hajdunánás:

Körner Lola

Tiszafüred:

Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weizsmann József

kereskedőknél.

Robitsch-Sauerbrunn

Stájerország

Vasutposta és távirtd. Prospectus ingyen
és fenyőfürdők. Uszoda. Fűsleges fekvés erdők, hegyek közepette. Élénken gazdag, teljesen pormentes levegő. Modern kényelem, elegáns hotelek és villák. Élénk társas élet, mindenféle sport, kirándulások.

Világhírű gyógyhely gyomor-, bél-, máj- és vesebajok, idült székrekedés, aranyér, epekő, elhízás, cukorbetegség, köszvény, torok-, gége- és légcsőhurutok ellen. „Tempel-“ és „Styria“-forrás a Karlsbad és Marienbad forrásainak egyenértékesei. Nagy hydro elektro-mechano-therapeutikai gyógyintézet: hideg-víz-gyógymód, villamos fény- és kádfürdők, forró lég- és gőzfürdők, inhalatorium, pneumatikus készülék, vill. massage, gyógytornászat. Ásványvíz, szénsavas-, sós-

LÁSZLÓ JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

KÖNYVEK,
folyóiratok,
ÁRJEGYZÉKEK,
számlák,
ZÁRSZÁMADÁSOK,
BÁLI MEGHIVÓK,
TANCRENDEK,
FALRAGASZOK,
KÖRLEVELEK,
a legszebb kivitelben.
a „SZABADSÁG“
pol. napilap,
kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsrajtóval felszerelt
KÖNYVNYOMDA,
hol mindennemű
NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a
„SZABADSÁG“
részére
jutányosan felvétetnek.

A
„SZABADSÁG“
a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:**Helyben:**

Egész évre 12 kor.
Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor.

Vidéken:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 kor.
Negyed évre 5 kor.